

Momentopnamen en momenten van gebrek aan zelfbeheersing

Het is alweer drie jaar geleden dat de Wet dieren in werking trad. De jurisprudentie zet, net als de wet zelf, de lijnen van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren door. Fundamentele begrippen blijven dan ook onduidelijk – zoals 'de nodige zorg'. Het doden van je eigen hond is pas met de nieuwe wet een juridisch probleem geworden.

In 2009 heeft de Hoge Raad zich gebogen over het begrip verwaarlozing, zoals bedoeld in artikel 37 Gwwd. Aan een houder van paarden, pony's en honden was ten laste gelegd dat hij aan die dieren in de periode van februari tot en met december 2004 de nodige zorg had onthouden. De diergeneeskundige verklaringen hadden echter alleen betrekking op de dag van inbeslagname en konden daarom volgens het hof niet dienen als bewijs voor overtreding van artikel 37 Gwwd. De Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad oordeelde anders: "Dieren plegen niet van de ene op de andere dag te mager of ondervoed te zijn". De deerniswekkende toestand van dieren op een bepaalde dag zal over het algemeen het gevolg zijn van gebrekkige verzorging gedurende een voorafgaande periode.

Raadslieden brengen echter, wanneer de tenlastelegging het toelaat, graag het argument van de 'momentopname' in stelling. Zoals de raadsman van een veehouder het onlangs onomwonden uitdrukte: "Het enkele feit dat op 21 december 2015 een paar koeien onder de stront zaten, betekent niet dat er geen droge ligplaats beschikbaar was" (*Rechtbank Gelderland 26 april 2017, zaaknummer 05/987003-16, ECLI:NL:RBGEL:2017:2448*).

De Hoge Raad heeft zich onlangs weer over deze kwestie mogen uitspreken. Het gaat om twee zaken tegen dezelfde verdachte; de conclusies van A-G Spronken zijn deels gelijklopend.

Bonny en Clyde

Twee Amerikaanse Staffords hebben, anders dan hun beroemde outlaw naamgenoten Bonnie Parker en Clyde Barrow, geen enkele burger of politieagent iets aangedaan, maar zij en hun zes puppy's hebben wel meer avonturen beleefd dan de doorsnee hond.

Zowel aan Bonny als aan Clyde zou de nodige zorg onthouden zijn (art. 37 Gwwd; de overtredingen dateren van voor de Wet dieren). Bonny was op 12 juli 2013, bijna

In 2009 heeft de Hoge Raad zich gebogen over het begrip verwaarlozing, zoals bedoeld in artikel 37 Gwwd. (foto: J. Smit)

acht weken nadat ze was bevallen van zes puppy's, achtergelaten bij de Hoogvliet. Clyde werd op 23 oktober van dat jaar bij verdachte (verder: V.) thuis aangetroffen in de enige, ernstig vervuilde kamer, waar hij niet op eigen kracht uit kon. Hij was vermagerd en er was geen kruimeltje hondenvoer te vinden (zelfde artikel).

Op 15 juli propte verdachte de puppy's in een te kleine wasmand en bracht ze naar een sloot, "waar verdachte de wasmand, kennelijk met de bedoeling de puppy's te laten zwemmen, heeft omgekeerd en de

De verdachte propte de puppy's in een te kleine wasmand en bracht ze naar een sloot.

puppy's in het water zijn beland". Helaas waren ze nog niet ingeënt tegen de ziekte van Weil. Dit laatste feit kon daarom ten laste worden gelegd als benadeling van de gezondheid (art. 36, lid 1, Gwwd).

De nodige verzorging: momentopname?

De raadvrouw meent dat uit de bewijsmiddelen niet kan volgen dat V. aan Bonny en Clyde de nodige verzorging heeft onthouden. In beide processen-verbaal wordt één datum genoemd. Bij Bonny gaat het slechts om enkele uren. De raadvrouw meent, dat er sprake is van 'momentopnamen'. Het enkel tijdelijk op zijn beloop laten van de zorg betekent nog geen structurele verwaarlozing. Als je zegt: aan hond H. is op 23 oktober de nodige verzorging onthouden, zeg je niks over 22 of 24 oktober. Misschien ging het baasje net die dag hondenvoer halen. Dat verwaarlozing altijd structureel zou (moeten) zijn, vindt de A-G een te beperkte uitleg van artikel 37. Deze bepaling maakt het blijkens de parlementaire geschiedenis juist mogelijk misstanden tegen te gaan, die zich meer incidenteel en vooral bij particulieren voordoen.

'Incidenteel' wordt beschouwd als het tegenovergestelde van het structureel niet nakomen van dierenwelzijnsregels door bedrijven. Zo staat het in de *Richtlijn voor strafvordering dierenmishandeling en dierenverwaarlozing*.

En afgezien daarvan: "Nu honden niet van de ene op de andere dag erg mager of ondervoed plegen te zijn, heeft het hof in samenhang gezien met de omstandigheden waaronder Clyde op 23 oktober 2013 is aangetroffen kunnen oordelen dat de verdachte Clyde (ook) op 23 oktober 2013 de nodige verzorging heeft onthouden door hem onvoldoende voedsel te verstrekken".